

Vuoden 2022 kehysriihen kuntapäätökset: huomiot

Lähde: [valtioneuvosto](#), 5.4.2022

@MinnaPunakallio

Kuva: valtioneuvosto

Kuntaliitto kehysriihestä

On hyvä, että korvausta laajennetaan myös varhaiskasvatukseen. Vastaanottokeskusten lisäksi korvausten tulee kattaa laajasti kaikki kuntien välttämätön ensivaiheen asumisen järjestäminen,

Hallitus linjasi mittavista investoinneista sotilaalliseen maanpuolustukseen, rajaturvallisuuteen ja kyberturvallisuuteen.

On kiinnitettävä huomiota siihen, että osa näistä investoinneista ohjataan kuntien varautumiseen,

Kehysriihen linjaukset kuitenkin jättävät julkisen talouden entistä heikompaan kuntoon.

Olemme huolissamme liikenteen rahoituksen leikkaamisesta. Kuntien kannalta on tärkeää, etteivät lvm:n hallinnonalalle osoitetut leikkaukset kohdistuisi perusväylänpitoon.

- **Kuntaliitto:**

Kuntien kannalta on tärkeää, että perusväylänpidon lisäksi huolehditaan kehittämisinvestointien rahoitustason ennustettavuudesta. Jo ennestään matalan kehittämisinvestointien rahoitustason huomattava leikkaus heikentäisi EU-rahoituksen hyödyntämistä. Se myös vaikeuttaisi tehokasta sopimuksellista yhteistyötä esimerkiksi MAL-sopimusten muodossa.

**“Marinin hallituksen
talouspolitiikalla
tavoitellaan hyvinvointia
ja ekologisesti ja
sosiaalisesti kestäväää
talouskasvua, korkeaa
työllisyyttä ja kestäväää
julkista taloutta.”**

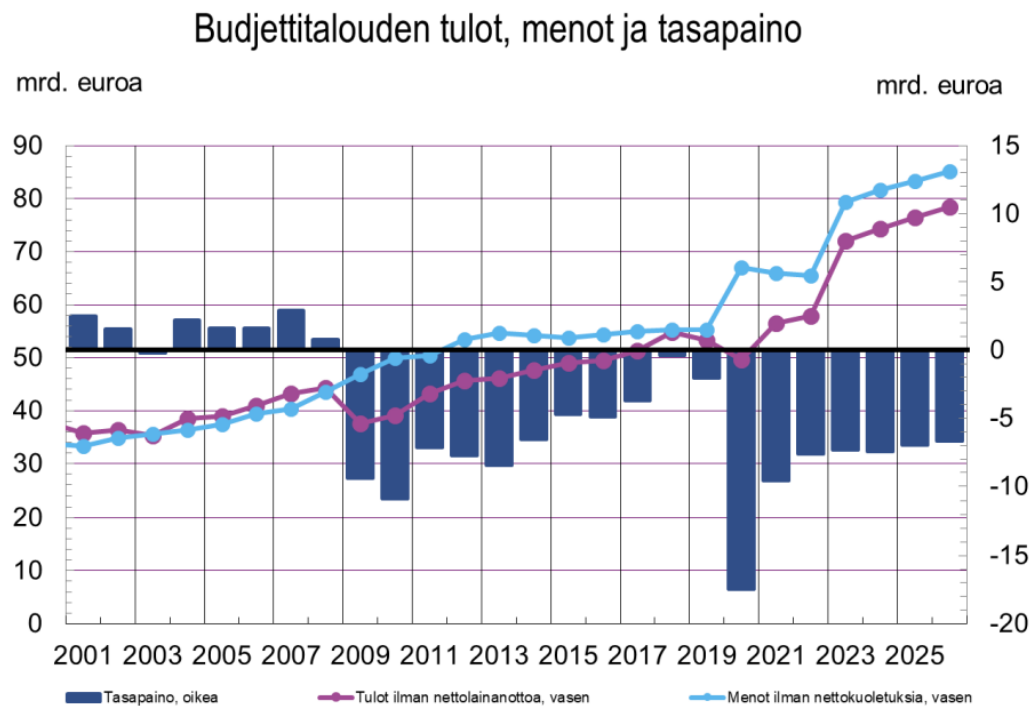
Kehyspoikkeus: menokehyksen ulkopuolelle noin 1,8 mrd. euroa vuonna 2022 ja 1,7 mrd. euroa vuonna 2023

- 1) Maanpuolustuksen 2) rajaturvallisuuden 3) kyberturvallisuuden välttämättömät menolisäykset
- 4) Ukrainaannettu apu, sotaa pakenneiden ukrainalaisten auttaminen ja sotaan liittyvien pakotteiden välittömät vaikutukset valtion toiminnalle
- 5) Vuosien 2022–2023 investoinnit, jotka samanaikaisesti sekä lisäävät kotimaista energiantuotantoa että tukevat uuden fossiilista energiaa korvaavan teknologian hyödyntämistä. Myös äkillisen energiahintojen nousun takia tehtävät vuoden 2022 yksittäiset toimet sopeutumisen siirtymäajalla.
- Jo aikaisemmin on linjattu kehyksen ulkopuolisiksi menoiksi koronapandemiaan liittyvät välittömät, hallituksen hybridistrategian edellyttämät koronatuet

Aikaisemmin sovittujen pysyvien 0,37 mrd. euron säästöjen kohdentuminen arvioidaan budjettiriihessä

- Säästöistä toteutetaan kehystarkistuksen vuoksi 328 miljoonaa
- Uusi kohdennus:
 - Liikenne- ja viestintäministeriö (127 miljoonaa euroa). Tavoitteena on, ettei säästö kohdistuisi perusväylänpitoon.
 - Työ- ja elinkeinoministeriö (16,5+13 miljoonaa euroa)
 - Ulkoministeriö (40 miljoonaa euroa)
 - Maa- ja metsätalousministeriö (40 miljoonaa euroa)
 - Valtiovarainministeriö (5+43 miljoonaa euroa)
 - Ympäristöministeriö (6,5 miljoonaa euroa)
 - Valtioneuvoston kanslia (2 miljoonaa euroa)
 - Muut yhteensä (35 miljoonaa euroa)

Valtion budjettitalous on JTS-kaudella noin 7 miljardia euroa alijäämäinen

Lähde: Valtiovarainministeriö 5.4.2022

Tasapaino:

2016 (TP): -4,9 mrd. euroa
2017 (TP): -3,7 mrd. euroa
2018 (TP): -0,4 mrd. euroa
2019 (TP): -2,0 mrd. euroa
2020 (TP): -17,4 mrd. euroa
2021 (TP): -9,6 mrd. euroa
2022 (LTA): -7,6 mrd. euroa
2023 (JTS): -7,4 mrd. euroa
2024 (JTS): -7,4 mrd. euroa
2025 (JTS): -7,0 mrd. euroa
2026 (JTS): -6,7 mrd. euroa

Muuttuu
merkittävästi

**Kuntien koronatuett,
välitön Ukraina-tuki
budjetoidaan vuoden
2022 toiseen
lisätalousarvioon
toukokuussa.**

Sote-uudistus muuttaa julkisten menojen rakennetta

Valtion budjettitalous

- Vuonna 2023 sote-uudistus kasvattaa valtion verotuloja noin 14,6 miljardilla eurolla.
- Kehyskaudella menotasoa korottaa merkittävästi Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat määrärahapäätökset.
- Valtionvelka kasvaa noin 144 miljardiin euroon vuonna 2023. Valtion velan osuus BKT:sta nousee koko kehyskauden.

Kuntatalous

- Sote-uudistus siirtää kuntataloudesta valtiolle/hyvinvointialueille nettona noin 21,4 miljardia euroa.
- Vuonna 2023 peruspalvelujen valtionosuuden 344 milj. euroa korjaus ja 2,5 % indeksikorotus.
- Kuntien valtionavut 5,1 mrd. euroa vuonna 2023, peruspalvelujen valtionosuus 2,7 mrd. euroa, OKM:n rahoitus noin 1,1 mrd. euroa.

**“Kuntatalouden
näkymät ovat
vahvistuneet viime
syksystä.”**

Kehysriihen keskeiset uudet linjaukset pähkinäkuoressa

Puolustusvoimien lisäresurssointi

Määrärahakorotus toimintamenoihin, tilausvaltuus materiaalihankintoihin (noin 1,5 mrd. euroa)

T&K-investoinnit

T&K-panoksia kasvatetaan 350 milj. eurolla (yhteensä noin 2,3 mrd. euroa), T&K-verokannustin käyttöön

Hyvinvointialueet, kunnat

ICT-lisävaltuus hyvinvointialueille, kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen korjaus

Ammatillisen koulutus

rahoituspohjaa vahvistetaan 50 milj. eurolla

KEL-indeksikorotus

Sosiaaliturvaetuuksiin tehdään ylimääräinen, aikaistettu indeksikorotus viimeistään 1.8.2022

Ukrainalaisten auttaminen

Kunnille korvataan Ukrainan sota-alueelta pakenevien ihmisten palveluista aiheutuvia kustannuksia

Veikkauksen edunsaajien rahoitus:

**”Julkisen talouden
suunnitelmassa jo vuoden 2023
rahoitustaso (990 miljoonaa
euroa) vastaa parlamentaarisen
linjauksen mukaista vuoden 2024
rahoitustasoa”.**

**Tavoite on, että tilapäisen
suojelun piirissä olevat
pakolaiset asettuvat nopeasti
osaksi yhteiskuntamme arkea,
työelämää ja palveluita.
Kunnat ovat tässä keskeisessä
roolissa ja vastuussa.
Hallitus pitää perusteltuna, että
Suomeen sotaa pakenevien
työnteko mahdollistuu myös
nopeasti ja joustavasti.**

Ukrainasta pakenneiden ihmisten auttaminen lisää menoja erityisesti vuonna 2022

- Maahanmuuton lisämenoihin varataan kehyskaudella noin 0,8–0,3 miljardia euroa vuodessa. Oletus perustuu arvioon, jonka mukaan v. 2022 jätetään noin 60 000 tilapäisen suojelun hakemusta ja 6 000 turvapaikkahakemusta.
- Maahanmuuton lisämenot koostuvat
 - vastaanottotoiminnan menot, asiakkaiden tuet
 - perusopetuksen valmistava opetus ja etuusmenot
 - Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen kustannukset.
 - Lisämäärärahaa kotoutumiskoulutukseen, valtion korvauksiin kotouttamisesta sekä oikeusministeriölle turvapaikanhakemusprosesseihin
- Hallitus korvaa pakolaisten palveluista aiheutuvia kustannuksia kunnille tilapäisen suojelun käyttöönotosta lähtien.

Korvattaviin palveluihin kuuluvat majoituksen lisäksi niin sovittaessa myös mm.

- Sote-palvelut
- Työllisyyspalvelut
- Palvelut sotaa pakenevien lasten auttamiseksi ja oppimisen edellytysten turvaamiseksi:
 - varhaiskasvatusta valtionavustuksella vuonna 2022 sekä tilapäislain turvin vuonna 2023
 - perusopetuksen valmistavaa opetusta- suomi/ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetusta sekä
 - riittävät oppilashuollon palvelut sotaa pakenevien lasten auttamiseksi.
- Edellä mainittuihin kokonaisuuksiin tarvittavat määrärahat varataan vuoden 2022 lisätalousarvioon sekä jatkossa talousarvioon ja julkisen talouden suunnitelmaan tarpeen mukaan.
- Kustannusten korvausten yksityiskohdat ovat siis tässä vaiheessa vielä kesken.

“Fossiilisesta energiasta irtautumiseen ja kuntien vihreän siirtymän investointeihin ja viranomaismenettelyihin kokoluokaltaan ja jakotavaltaan vaihtelevia tukia.”

Vihreän siirtymän investointien viranomaismenettelyjä vauhditetaan

**Euromääräiset
panostukset
ovat hyvin
pieniä**

- Lisäresursseja lupa- ja muihin hallinnollisiin menettelyihin, hallintotuomioistuimille ja digitalisaatioon
- Vihreän siirtymän investoinneille määräaikainen etusija lupakäsittelyissä.
- Määrärahoja lisätään lupa- ja muissa hallinnollisissa menettelyissä ja digitalisaatiossa yhteensä vuosina 2023-2026 on noin 37 milj. euroa.
 - Aluehallintovirastoille 8,5 miljoonan euron lisärahoituksen vihreän siirtymän lupakäsittelyihin vuosille 2022–2026. Voimavaralisäys tarkoittaa noin 40 henkilötyövuotta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin voimavaralisäys on vajaa 60 henkilötyövuotta.
 - Kunnille ja maakuntien liitoille 3,25 miljoonan euron avustukset investointien lupa- ja kaavoitusmenettelyjen ja tuulivoimarakentamisen vauhdittamiseksi sekä rahoitusta tuulivoimaa koskevien selvityksiin.
- Viranomaisten välistä tiedonvaihtoa lisäävä lakimuutos valmisteille investointien käynnistämiseksi

Kuntien vihreän siirtymän investointeihin tukea

- Rakennusten energiaremonttien, öljylämmityksestä luopumisen sekä sähköautojen latausinfraan rakentamisen avustuksia lisätään yhteensä yli 200 miljoonaa euroa.
 - ARA:n myöntämiä avustusmäärärahoja kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen korotetaan 10 miljoonalla eurolla vuonna 2022, ja avustuksen piiriin otetaan myös kaasulämmityksestä luopuminen.
- Kunnat voivat hyödyntää osaa sähkö- ja kaasuautojen latausinfraan tuesta, yhteensä 63 milj.€
- Maatalouden investointeihin tukea 25 miljoonaa euroa: ravinteiden talteenoton kehittyneet teknologiat ja niihin liittyvät investoinnit, yhdyskuntien jätevesien ja sivuvirtojen hyödyntämätön ravinnepotentiaali sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuus.

**Avustus-
hankkeiden
lukumäärä
kasvaa.**

Hyvinvointialueiden talous

- Vuonna 2023 yleiskatteellinen kunnilta siirtyvä rahoitus noin 21,4 mrd. euroa. Siirtyvät valtionavustukset noin 0,5 mrd. euroa.
- Palvelutarpeen kasvun arvioidaan lisäävän rahoitusta 253 milj. euroa (2023). Palvelutarpeen kasvusta otetaan huomioon vuodesta 2025 lähtien 80 prosenttia, joten vuonna 2026 palvelutarpeen muutos lisää rahoitusta enää 225 milj. euroa.
- Määrärahalinjauksia vanhuspalvelulain ja lastensuojelulain henkilöstömitoitukseen, oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokseen

Hallitus jatkaa seitsemän päivän hoitotakuun toteuttamista.

Seitsemän päivän hoitotakuun kiristämiseen on varattu 95 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Määrärahavaraus kasvaa 130 miljoonaan euroon JTS-kaudella. Rahoitusta EU-elvytyspaketista.

Hoitotakuun kiristämisellä hoidetaan myös koronapandemian synnyttämä palveluvelka.

“Julkisen talouden suunnitelmaan otettiin sisään hallituksen jo linjaamien työllisyystoimien arvioidut määrärahapää tökset sekä EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman tulot ja menot.”

EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman menot yht. 619 milj. euroa ja maksatukset noin 500 milj. euroa (2023). Mm.

hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purku, hoitoon pääsyn nopeuttaminen

- 110 miljoonaa euroa (vuonna 2023)
- 90 miljoonaa euroa (vuonna 2024)
- 30 miljoonaa euroa (vuonna 2025)

työkyvyn tuen palveluihin sekä mielenterveyttä ja työkykyä vahvistaviin toimiin

- 8,5 miljoonaa euroa (vuonna 2023)
- 6,5 miljoonaa euroa (vuonna 2024)

**Menot
vähenevät
asteittain**

Kiitos.

Minna Punakallio

Puhelinnumero

etunimi.sukunimi@organisaationnimi.fi

@twitter

www.kuntaliitto.fi